

netop medføre en fare for, at boghandlerne opfører sig med at være specialforretninger.

For de forlag, der er tilsluttet organisationen enten som medlemmer af Forlæggerforeningen eller ifølge samhandelsoverenskomst, gælder det, at de har pligt til samhandel med boghandlerne, og omvendt har boghandlerne pligt til samhandel med forlagene. Jeg henviser til leverings- og samhandelsreglernes § 5, forsåvidt angår forlæggernes pligt, og § 12 og § 28, jfr. antagelsesreglernes § 7, forsåvidt angår boghandlernes pligt.

At foreningerne derigennem stræber imod den tilstand, som også priskontrolrådet anser for den ideelle, kan ikke tages til indtægt for rådet. Det ville være at føre ordningen ud i sin karikatur, om den også skulle omfatte dem, der ikke ville respektere selve ordningen.

Forsåvidt angår det af prisdirektoratet påberåbte hensyn til *forlagene*, at det skulle være urimeligt at kræve tiltræden af leverings- og samhandelsreglerne, bemærkes, at der ikke med føje kan påberåbes noget hensyn til forlagene, når forholdet er det, at reglerne har gennemført en fuldkommen ligestilling af alle forlag, og at ethvert forlag således har adgang til boghandelen på fuldkommen lige fod med andre, endda således, at de forlag, der ikke ønsker at være medlem af Forlæggerforeningen, uden udgifter til kontingent el. lign. kan drage nytte af ordningen. Det nævnte synspunkt kunne i det mindste kun tillægges vægt, hvis de regler, der kræves overholdt, i sig selv er urimelige, men dette er så langt fra tilfældet, som hele aftalesystemet jo netop, bortset fra § 14, er blevet registreret, efter at det er ændret i overensstemmelse med priskontrolrådets ønsker. Det er således anerkendt, at der ikke er noget urimeligt i, at forlagene indbyrdes kollektivt indgår på disse forpligtelser og også forpligter sig til deres overholdelse over for boghandlerne.

Priskontrolrådet synes dog at ville antyde, at reglerne indeholder urimeligheder med hensyn til forretningsforbindelsen med boghandlerne, og der kan derfor være anledning til at gøre nogle bemærkninger herom ved en gennemgang af leverings- og samhandelsreglerne.

1. De vigtigste regler er reglerne om *den faste bogladepris*, leverings- og samhandelsreglernes §§ 15—19 med tilhørende dispensationer. Som det fremgår af foranstående, har priskontrolrådet godkendt reglerne om den faste bogladepris som rimelige.

Det bemærkes, at regler om selve prisfastsættelsen for bøger såvel som regler om de avancer (rabat), der ydes boghandlerne, ikke er foreskrevet af organisationen. Et forlag er således på disse punkter også efter at have tiltrådt reglerne frit stillet.

2. Et andet vigtigt område er reglerne om *leverings- og betalingsvilkår*.

Til § 5 bemærkes, at *forlæggernes leveringspligt* stemmer med det af priskontrolrådet påberåbte hensyn til publikum, og at et forlag, der ønsker samhandel med boghandlerne, ikke med rimelighed bør kunne undslå sig for at levere.

At et forlag, der ønsker samhandel, må yde *rabat* til boghandlerne er heller ikke urimeligt, idet man ikke kan forlange, at boghandlerne skal arbejde gratis.

Reglen indeholder *ingen pligt for forlæggerne til at yde kredit*. Et forlag, der kun ønsker at sælge pr. kontant, kan gøre dette, men det forudsættes, at der ikke etableres en vilkårlig forskelsbehandling af boghandlerne, hvilket er i overensstemmelse med priskontrolrådets indstilling til disse spørgsmål.

Af §§ 37—38 fremgår, at *det enkelte forlag ved kreditsalg kan fastsætte sine egne betalingsterminer*. Dette er iøvrigt en selvfølge, når der ikke er nogen pligt for det enkelte forlag til at yde kredit. Af § 39 om *kollektivt incasso* fremgår, at denne bestemmelse *kun gælder for Forlæggerforeningens medlemmer*, men — som en imødekommenhed over for udenforstående forlag — kan udvides til at omfatte forlag, der måtte ønske at være med i den kollektive incasso. § 40 binder ikke noget udenforstående forlag til at respektere Bog- og Papirbranchens Kreditor-Udvalgs behandling af boghandlerboer. Endnu bemærkes, at §§